

Turf uit Sprundel

Fietsroute langs turfvaarten

Wim Blankers

1-mrt-17

Deze 21 kilometer lange fietstocht besteedt aandacht aan de turfvaarten rond Etten-Leur en Sprundel.

Deze 21 kilometer lange fietstocht besteedt aandacht aan de turfvaarten rond Etten-Leur en Sprundel.

Het startpunt van deze route is bij het Stadskantoor te Etten-Leur.
De auto kan in de nabijheid van het winkelcentrum geparkeerd worden.

Stadskantoor
Raadhuisplein
Etten-Leur

Tip:

*Na de ijstijd begon het ijs te smelten en vormden plassen in het [landschap](#).
In de loop der jaren groeiden er veenlagen, die later in de middeleeuwen als brandstof werden gebruikt.
Door de grote vraag naar hoogveen ontstond de turfindustrie in de Lage Landen.
Om turf vanuit de turfvingebieden naar o.a. Bergen op Zoom, Roosendaal, Oudenbosch en Breda te vervoeren werden er turfvaarten gegraven.
Deze turfvaarten en verwijzingen naar deze voormalige turfvaarten zijn nog steeds terug te vinden in het Brabants landschap.*

Tip:

Kosterswoning

Het huisje met de brede klokgevel nabij de voormalige [Nederlands Hervormde Kerk](#) was de kosterswoning.

*De kosterswoning werd tussen 1821 en 1826 gebouwd.
Op 30 maart 2007 is het huisje in gebruik genomen als het [Vincent van Gogh Informatiecentrum](#).*

Mariakapel

*Deze kapel is na de tweede wereldoorlog opgericht.
De [Mariakapel](#) aan de Markt was oorspronkelijk een brandweerhuisje.
In 1952 is dit huisje verbouwd tot kapel.*

Raadhuis

Het raadhuis is gebouwd in 1776 en heeft een classicistische voorgevel.

Moeierboom

De c.a. 350 jaar oude 'Moeierboom' een boom waaronder vroeger recht onder werd gesproken.

- 1 Start de fietsroute door tussen de van Gogh kerk aan de linkerzijde en de terrassen aan de rechterzijde en langs huis den Bosch richting Oude Bredaseweg te rijden < volg de fietsbordjes richting Breda >.
- 2 De Oude Bredaseweg gaat over in de Bredaseweg < volg de fietsbordjes richting Breda >.

Tip:

*De naam Munnikenheide college verwijst naar een turfvingebied.
Later in de route rijdt u door dat turfvingebied.*

- 3 Bij de McDonald's rechtsaf dit is de Bredaseweg < volg bordje knooppunt 23 >.
- 4 Na het viaduct rechtsaf, dit is de Bollenstraat < volg bordje knooppunt 23 >.
- 5 Einde Bollenstraat rechtsaf, dit is de Hoge Vaartkant < volg bordje knooppunt 23 >.

Tip:

*In 1840 had Vaartkant 80 huizen met 526 inwoners, inclusief de inwoners van de buurtschap Hil.
Tegenwoordig heeft Vaartkant ca. 40 huizen met ca. 100 inwoners aan de Lage Vaartkant, eveneens 40/100 (= huizen/inwoners) aan de Hoge Vaartkant en ca. 6/15 aan de Bollenstraat.*

Geschiedenis

In de tijd dat er nog turf in Etten-Leur werd gegraven, zijn heel wat kanalen en vaarten aangelegd. Op kleine platte schuiten werd de turf naar een overslagplaats (turfhoofd) gebracht. Zo'n overslag was Leur, waar vanuit het zuiden de Vossenbergsche Vaart en het Schuitvaartje op de Vaartkant samenkwamen. Van hieruit ging men met de kleine platte trekschuitjes verder naar het Lichttorenhoofd, de losplaats voor alle aangevoerde turf uit het zuiden. Het Lichttorenhoofd was oorspronkelijk het havenhoofd tussen de Zoute Vaart en de Verse Vaart, respectievelijk de huidige Brandse Vaart en Turfvaart.

Eind 19e/begin 20e eeuw zijn deze vaarten buiten gebruik geraakt.

- 6 De Hilsebaan oversteken en de Hoge Vaartkant vervolgen.
- 7 Einde Hoge Vaartkant rechtsaf, dit is de Zandpui < volg bordje knooppunt 21 >.
- 8 Einde Zandpui rechtsaf de Rijsbergseweg oprijden < volg bordje knooppunt 06 >.
- 9 Bij huisnummer 63 linksaf de Vossenbergschevaart oprijden.
- 10 Einde Vossenbergschevaart linksaf, dit is de Zundersteweg.

Tip:

De Vossenbergschevaart is een voormalige turfvaart.

- 11 Rechtsaf de Muizenstraat inrijden.

Tip:

Rechts van de Muizenstraat iets verderop het landschap ligt de oude Turfvaart. Een turfvaart werd oude vaart genoemd wanneer hij buiten gebruik was geraakt, bijvoorbeeld omdat het turftransport langs een andere route plaatsvond. In die zin zijn alle turfvaarten nu "oude turfvaart".

- 12 De Muizenstraat gaat over in de Wildert.

Tip:

Rij of loop net na het bord gemeente Rucphen het zandpad op. U kan dan de oude Turfvaart bekijken.

- 13 Einde Wildert linksaf, de Groenstraat oprijden.
- 14 De Groenstraat gaat over in de Turfstraat.
- 15 Einde Turfstraat rechtsaf de Klein Zunderseweg oprijden < volg bordje knooppunt 77 >.

Tip:

Ten zuiden [Sprundel](#) vonden verschillende moeruitgiften plaats in het gebied van de Oude Vossenbergsche vaert (thans Oude Turfvaart), die van het Hopmeir (thans de Zwarte Blik) en het Bakkersmeer via de Zandspui naar de Leur liep.

- 16 Op de T splitsing de Akkerstraat inrijden < volg bordje knooppunt 77 >.
- 17 Einde Akkerstraat linksaf de Omgangstraat inrijden < volg bordje knooppunt 77 >.
- 18 Rechtsaf de Vorenseindseweg oprijden < volg bordje knooppunt 76 >.
- 19 Bij de rotonde rechtsaf de Sint Janstraat inrijden < volg bordje knooppunt 06 >.

Tip:

U rijdt langs de in 1922 gebouwde [Jan de Doperkerk](#). De toren is aan het einde van de 15^e eeuw gebouwd.

- 20 Einde Sint Janstraat bij de rotonde rechtdoor fietspad oprijden, dit is de Bredasebaan < volg bordje knooppunt 6 >.
- 21 Linksaf de Munnikendijk oprijden.

Tip:

Ten tijde van de [turfnering](#) (1300 -1500) was Sprundel volkrijk en bloeiende.

Het dorp lag in het midden van vele moeruitgiften.

In 1297 werd ten noorden van het dorp rond 900 ha moergrond uitgegeven aan het St. Janshospitaal in Brugge.

Dit gebied lag tussen Halterberg (Hoeven) en de kerk van Etten en had als zuidgrens het dorp Sprundel en als noordgrens de rivier de Mark.

Het gebied kreeg later de naam van [Monnikenmoer](#), waarin de Kriekenvaart en de Kibbelvaart werden gegraven voor het afvoeren van de turf.

- 22 Rechtsaf de Polderstraat oprijden.
- 23 Linksaf het Broekestraatje inrijden.
- 24 Rechtsaf de Ettenseweg inrijden.
- 25 Na het viaduct en bij de verkeerslichten rechtdoor rijden.
- 26 Net voor de firma 'Keukenmaxx' rechtsaf, dit is de Lokkerdreef.

Tip:

Bij de trappenfabriek Vermeulen ligt de Munnikenheiweg.

Een verwijzing naar [Monnikenmoer](#).

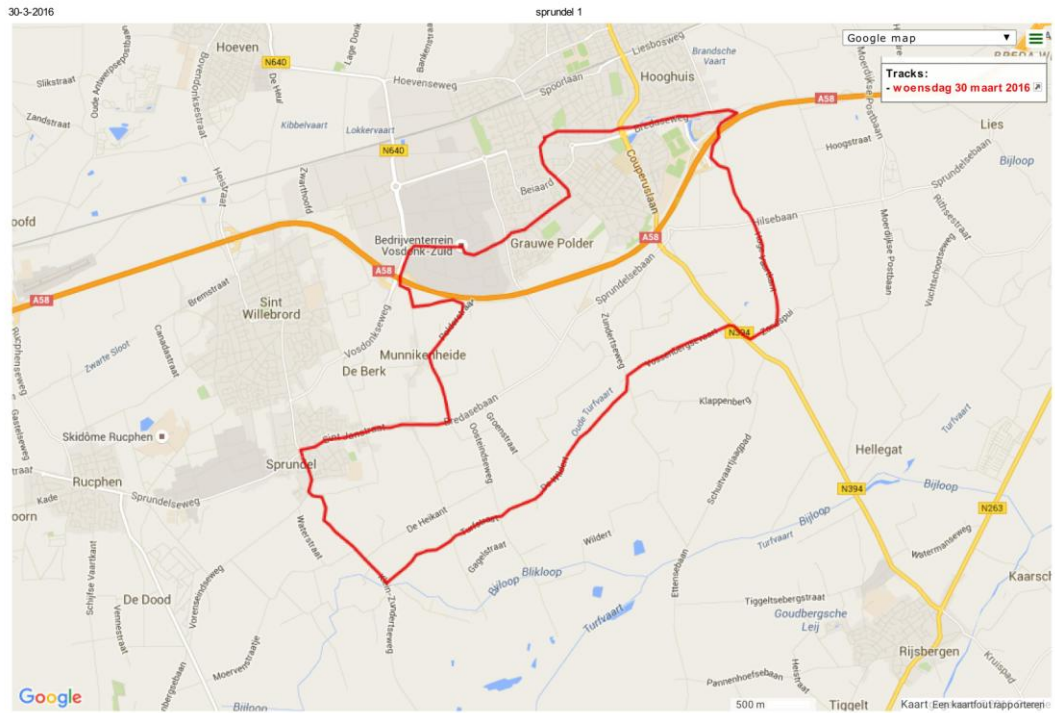
- 27 Einde fietspad rechtsaf de Pauvreweg oprijden.
- 28 De Pauvreweg gaat over in de Hagemuntweg.
- 29 Linksaf het fietspad oprijden, dit fietspad heet het Stuiverpad.
- 30 Einde fietspad linksaf en gelijk rechtsaf de Tamboerijn oprijden.
- 31 Einde Tamboerijn langs het voormalige klooster 'Withof' blijven rijden.

Tip:

U rijdt langs het voormalige klooster '[Withof](#)'.

- 32 Einde fietspad links de Bisschopsmolenstraat inrijden.
- 33 De Bisschopsmolenstraat blijven volgen tot het centrum.

file:///C:/Documents%20and%20Settings/Dhr.%20Blankers/Mijn%20documenten/Downloads/20160330065104-15005-map.html

1/1

Deze fietsroute is gemaakt door:

<http://wjblankers.magix.net/public/index.htm>
w.j.blankers@gmail.com

